

Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE'NİN MAL-HİZMET TİCARET VERİLERİ-2020

Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)akademiktisat.net](mailto:mbekinci@akademiktisat.net)

Ana ve alt kalemler itibariyle mal-hizmet ticareti verileri, Tablo 1-3'te yer almaktadır.

Tablo 1: Dış Ticaret Bileşimi (milyon \$)

	2019	2020	Değişim (20/19) (%)
İHRACAT (FOB)	180,833	169,482	-6.3
İTHALÂT (CIF)	210,345	219,397	4.3
DIŞ TİCARET DENGESİ	-29,512	-49,915	69.1
İHRACAT / İTHALÂT (%)	86,0	77.2	-10.2

Kaynak: TÜİK

2020 yılı ihracatı 169 milyar Dolar, ithalâtı ise 219 milyar Dolar civarındadır. 2019 yılına göre ihracatta %6 azalış, ithalâta ise %4 oranında artış meydana gelmiştir. Öte yandan, dış ticaret açığında da paralel biçimde artış meydana gelmiş olup oran %69'dur. 2020 yılında ihracatın ithalâtı karşılama oranı 2019'a göre düşmüş olup %77.2 olarak gerçekleşmiştir. Bu da nispi olarak %10'luk artışa tekabül etmektedir. (Bkz. Tablo 1)

Tablo 2: Geniş Ekonomik Grupların Dış Ticaret Bileşimi (bin \$)

	2019	2020	Değişim (20/19) (%)
İHRACAT			
Sermaye (Yatırım) Malları	21,607,242	19,781,847	-8.4
Ara (Ham madde) Mallar	85,379,506	80,275,565	-6.0
Tüketim Malları	72,742,386	68,210,289	-6.2
Diğer	1,103,587	1,214,243	10.0
İTHALÂT			
Sermaye (Yatırım) Malları	26,067,878	31,811,085	22.0
Ara (Ham madde) Mallar	162,529,946	162,924,336	0.2
Tüketim Malları	21,195,909	24,094,870	13.7
Diğer	551,470	566,900	2.8

Sınıflamasına (GEGS) Göre Kaynak: TÜİK

2019 yılında, mal sınıflamasına göre dış ticaret bileşimi açısından ihracat alt kalemleri, sırasıyla şöyledir: ham madde, tüketim, yatırım ve diğer mallar. Aynı dönemde, ithalât alt kalemleri de karakteristik yapısını sürdürmüş olup sırasıyla şöyledir: ham madde, yatırım, tüketim ve diğer mallar. (Bkz. Tablo 2)

Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE’NİN MAL-HİZMET TİCARET VERİLERİ-2020

Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)akademiktisat.net](mailto:mbekinci@akademiktisat.net)

Alt faaliyet dalları itibariyle hizmet ticareti verileri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Hizmet Ticareti Gelişmeleri (milyon \$)

	2018	2019	2020
HİZMETLER DENGESİ	30,174	34,084	11,538
1) Gelir	58,627	62,741	35,429
2) Gider	28,453	28,657	23,891
1) İşlem Gören Mallar (Başkasına ait Fiziksel Girdiler için İmalât Hizmetleri)	156	288	208
2) Tamir ve Bakım	387	467	559
3) Taşımacılık	14,890	13,821	8,224
3.1) Yolcu	10,098	10,332	3,007
3.2) Navlun	3,514	2,331	3,398
3.3) Diğer Taşımacılık	1,278	1,158	1,819
4) Turizm	20,625	25,719	9,180
5) İnşaat	373	305	305
6) Sigorta ve Emeklilik	-687	-585	-1,054
7) Finans	-133	-7	-224
8) Fikrî Mülkiyet Hakları Kullanım	-1,947	-1,986	-2,079
9) Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi	-701	-1,211	-1,004
10) Diğer İş Hizmetleri	-2,504	-2,314	-1,908
11) Kişisel, Kültürel ve Eğlence	19	-7	-80
12) Resmî	-304	-406	-589

Kaynak: TCMB

Önceki yıllara kıyasla, 2020 yılında hizmetler ticaretinde gerilemeler meydana gelmiştir. Nitekim hizmetler yine fazla vermekle beraber 2020’de 2019 yılı gelirinin 1/3’ü oranında gerçekleşmiştir.

2020 yılında Türkiye’nin net gelir sağlayan başlıca hizmet alt sektörleri, sırasıyla; turizm, taşımacılık ve tamir-bakımdır. Söz konusu dönem itibariyle Türkiye’nin hizmet ticareti net geliri 11.5 milyar Dolar civarındadır. 2019’a göre bu meblağda %195 oranında azalış meydana gelmiştir. (Bkz. Tablo 3)

TÜİK istatistiklerine göre, 2020 yılında Türkiye’yi ziyaret eden kişi (yabancı turist+yurtdışı ikametli vatandaş) sayısı 15,826,266’dır. Bu sayı 2019’da 51,860,042 idi. Yurt dışını ziyaret eden Türkiyeli turist sayısı ise 2,242,864’tür. Bu sayı 2019’da 9,650,582 idi. Salgının etkileri burada da çok açık bir şekilde görülmektedir. Ziyaretçi sayılarındaki düşüş doğrudan bununla ilgilidir.

**MARDİN TİCARET
VE SANAYİ ODASI**

Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE'NİN MAL-HİZMET TİCARET VERİLERİ-2020

Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)akademiktisat.net](mailto:mbekinci@akademiktisat.net)

Elde edilen gelirden ziyareti sayısındaki düşüşle paralel biçimde gerilemeler meydana gelmiştir. Nitekim, 2019 yılında toplam turizm geliri (yabancı turist+yurtdışı ikametli vatandaş) 34,520,332 \$ iken 2020 yılında 12,059,320 \$'a gerilemiştir. 2019 yılı turizm gideri (Türkiyeli turist) ise 4,403,670,000 \$ iken 2020 yılında 1,104,545,000 \$ olarak gerçekleşmiştir.